

Zirgkopības nozares raksturojums un analīze

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

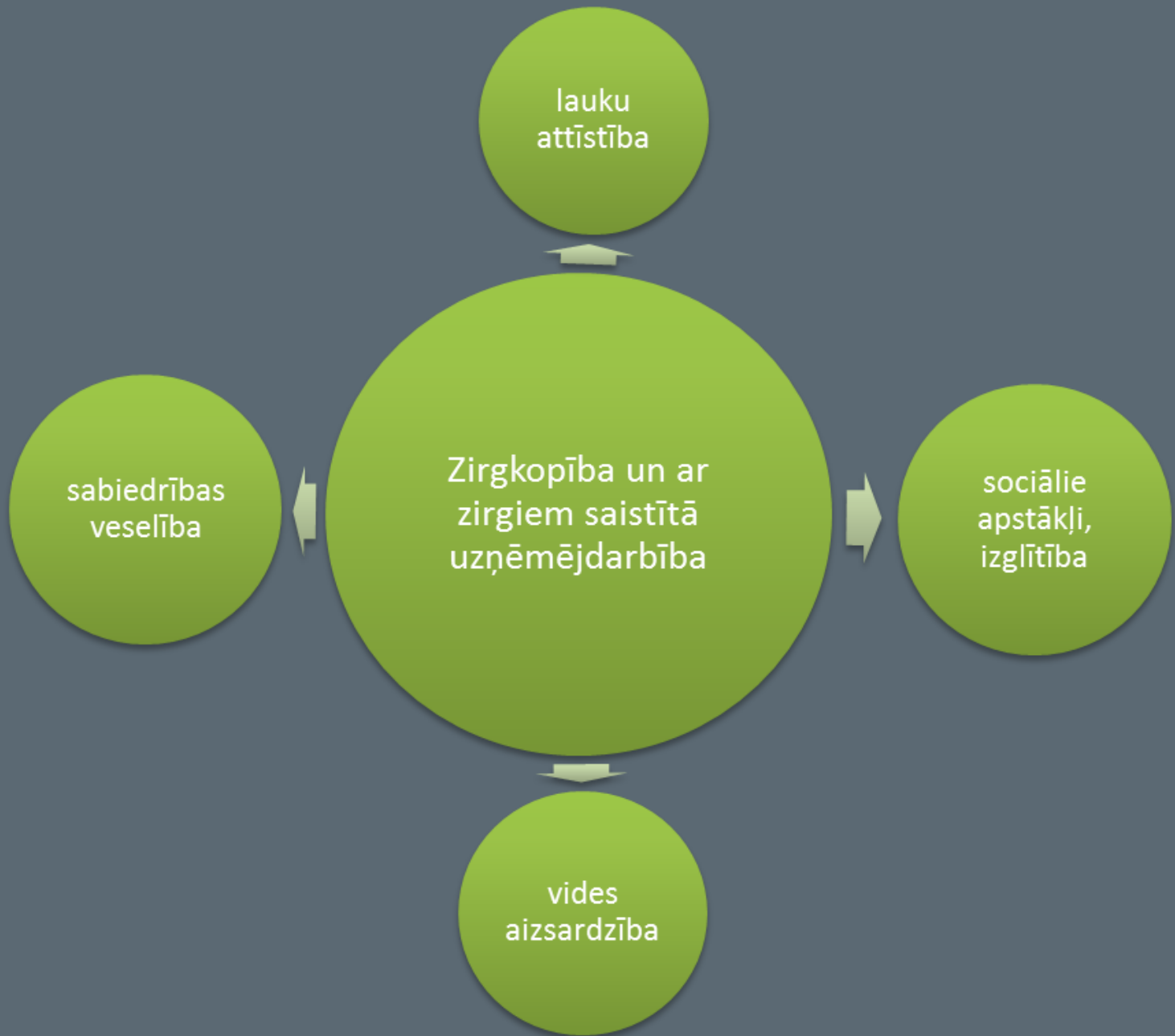
Nozares raksturojums

Zirgkopība un ar zirgiem saistītā uzņēmējdarbība tradicionāli tiek apskatīta kā lauksaimniecības sastāvdaļa. Tomēr gan nozarē, gan lauku telpā, gan sabiedrības attīstības pamatvērtībās pēdējos gadu desmitos ir notikušas būtiskas pārmaiņas, un politikas plānotāju tradicionālais skatījums uz nozari neveicina tās attīstību.

**Nozarei, kā to apliecina zinātnisko pētījumu atziņas, ir
liels potenciāls ilgtspējības veicināšanai:**

- Zirgkopība kā apdzīvotību un nodarbinātību sekmējošs faktors, palīdz uzturēt sociālo vidi un infrastruktūru, veicina tradicionālā lauku dzīvesveida saglabāšanos;
- ar zirgiem saistītās aktivitātes dod iespējas iedzīvotājiem aktīvi atpūsties un uzturēt veselīgu dzīvesveidu
- kontakti ar zirgiem un ponijiem tiek izmantoti sociālajā rehabilitācijā un izglītojošos pasākumos;
- nozare ir videi draudzīga - zirgi tiek atzīti par vislabākajiem teritoriju noganītājiem un dabiskās ainavas uzturētājiem

Tādejādi nozares attīstība būtiski veicinātu valstu ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteikto mērķu īstenošanu.

- Latvijas zirgi ir pazīstami visā pasaulē – gan kā augstas klases sporta zirgi, gan kā lieliski partneri jāšanas sporta skolās un amatieriem.
- Ciltsdarbu zirgkopībā Latvijā koordinē un vada divas šķirnes zirgu audzētāju organizācijas – Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija (LŠZAA) un Latvijas zirgaudzētāju biedrība (LZB).

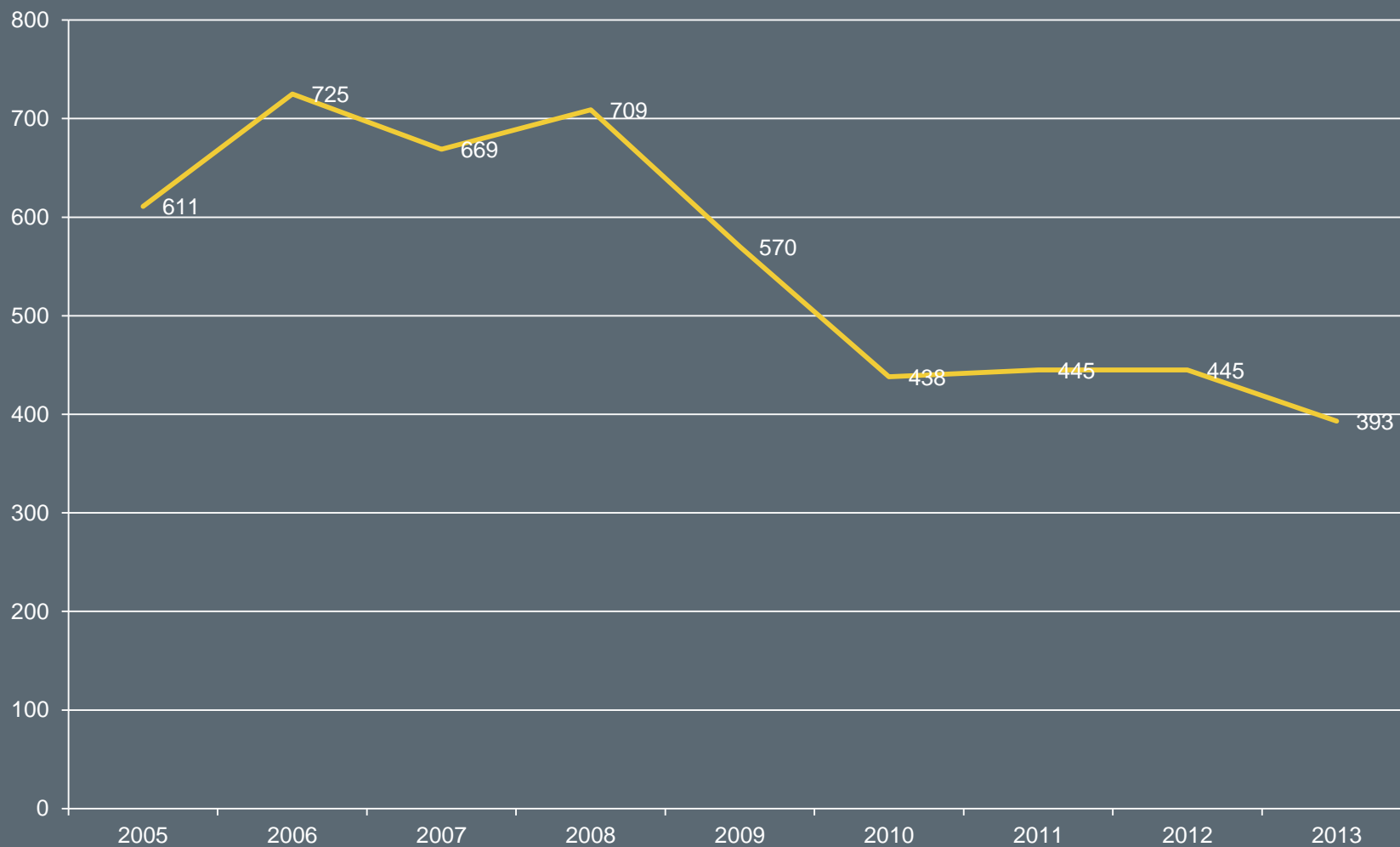

- Ciltsdarba svarīga sastāvdaļa ir zirgu vērtēšana – gan pēc eksterjera, gan darbaspējām, tādejādi pēc pēcnācēju vērtēšanas rezultātiem nosakot viņu vecāku ciltsvērtību. Vaislas ķēves un ērzeļa kvalitāti nosaka nevis viņu pašu rādītāji, bet gan pēcnācēju vērtējumu rezultāti.

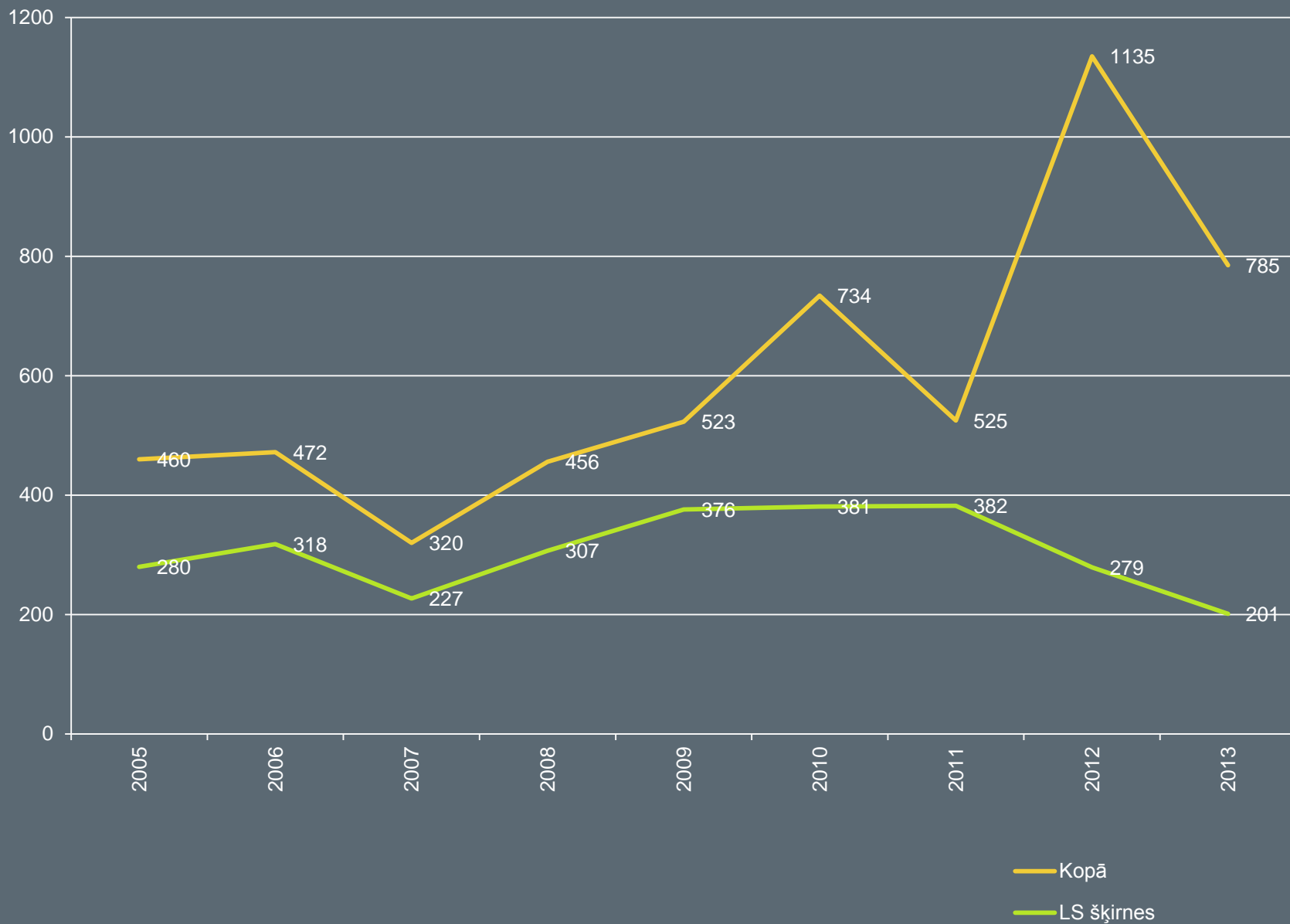

Dzimušo LS kumeļu skaits 2005 - 2013

— Kumeļu skaits

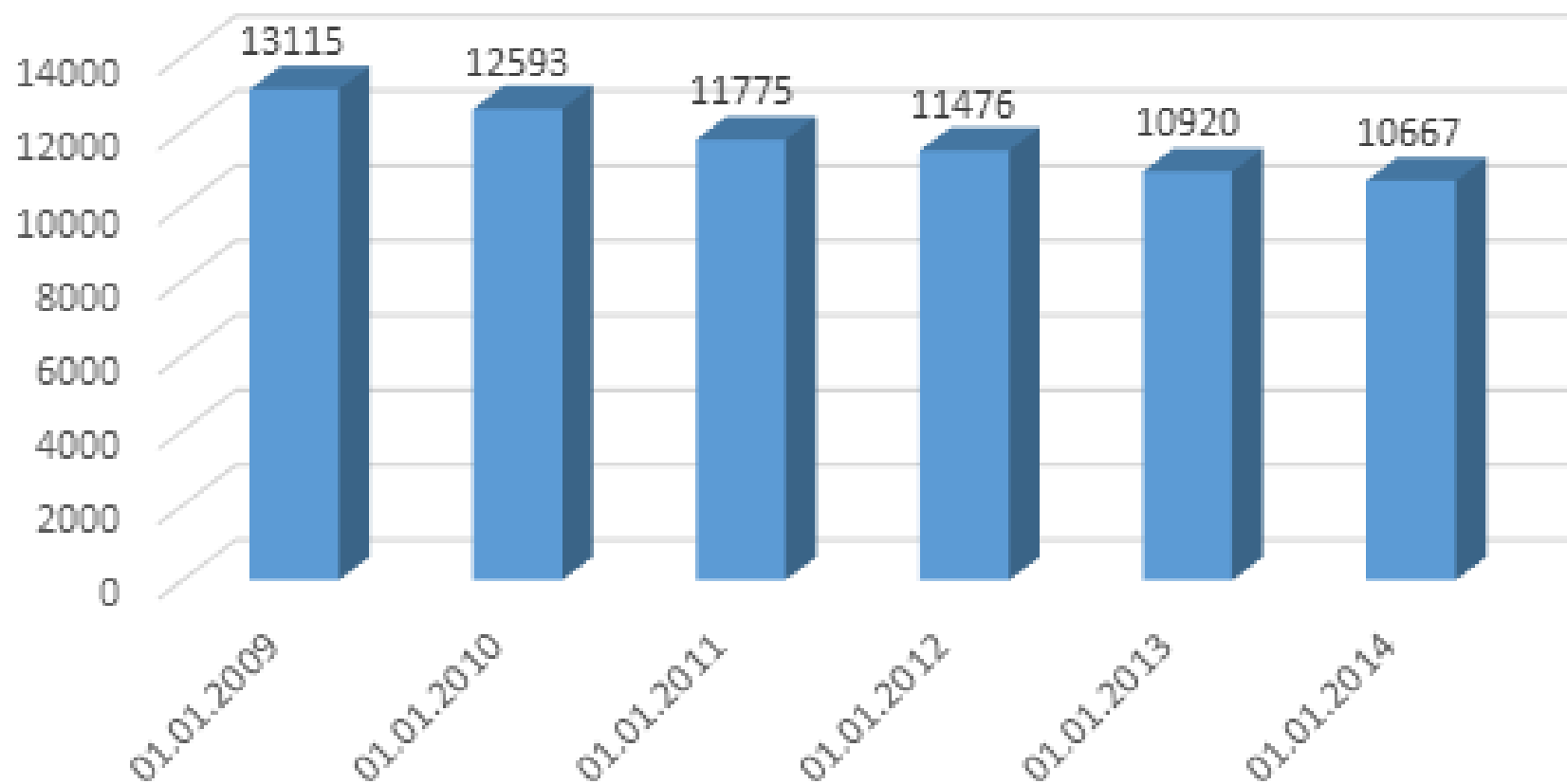
Eksportēto zirgu skaits 2005. – 2013.gads

Zirgu ganāmpulku lieluma statistika.

- Līdz 10 zirgiem – 5116 ganāmpulki
- Vairāk kā 40 zirgi ir 9 ganāmpulkos
- Vairāk kā 60 zirgi ir 4 ganāmpulkos (Akmeņlauki, 3 vītolu staļļi, Burtnieku ZA, Kocēnu ZA)
- Vairāk kā 100 zirgi ir 2 ganāmpulkos – Burtnieku ZA un z/s Akmeņlauki.

Zirgu skaita statistika Latvija 2009 - 2014. gads (LDC dati)

Zirgu skaits Latvijā pa šķirnēm

LS
5435

LV
3294

OL
89

HL
52

WE
32

XX
24

TR
81

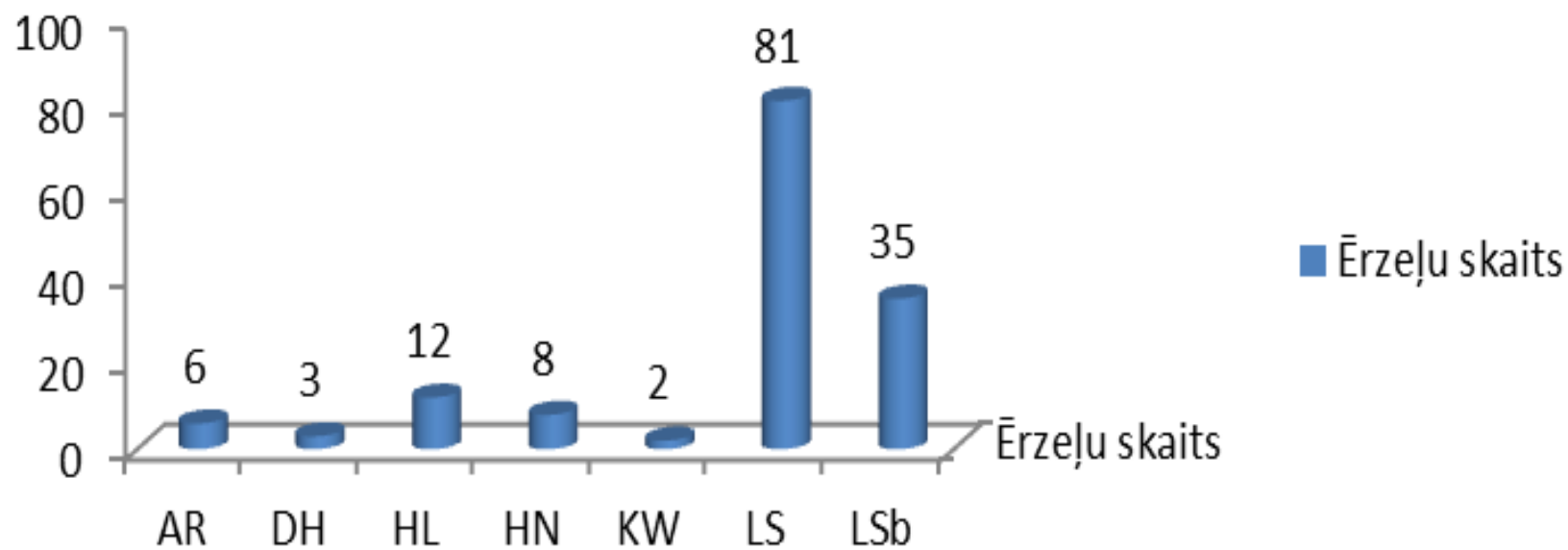
RZ 7

HN
54

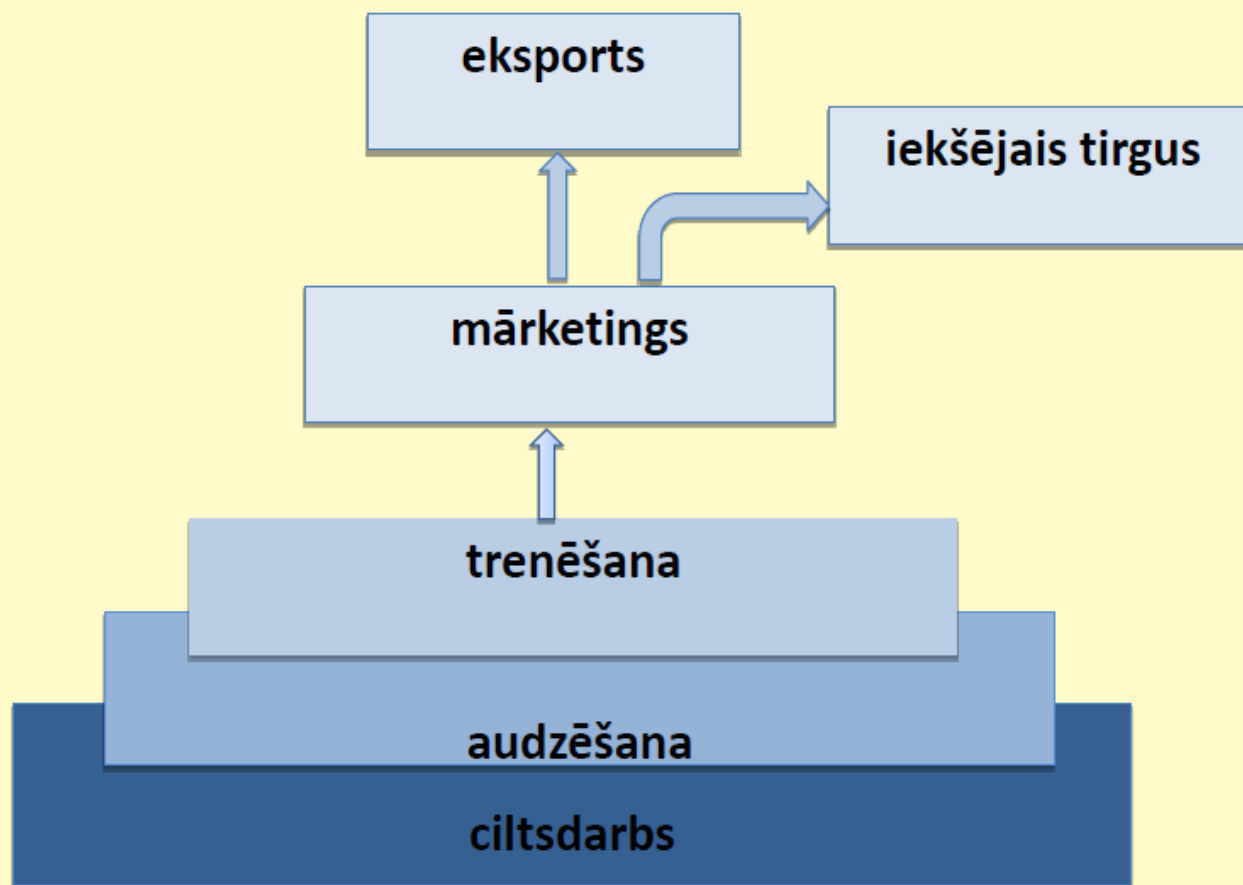
Vaislas ērzeļu statistika pa šķirnēm (LŠZAA dati)

LS	19
LSb	21
OL	2
HL	3
WE	3
XX	2
TR	1
SA	1
AR	3
ŠP	5
ŽM	1

Ērzeļu skaits

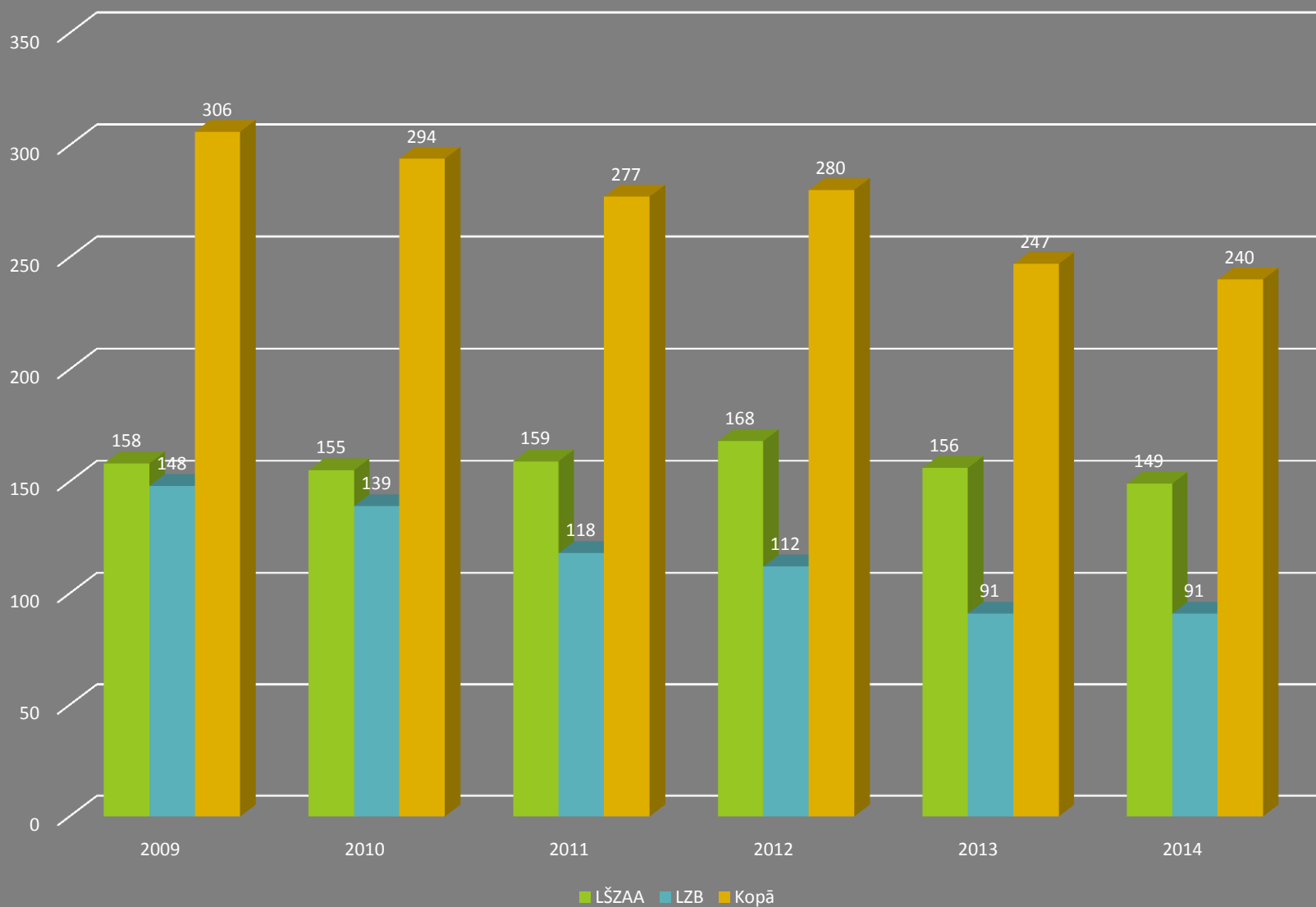

Produkta veidošanās ķēde

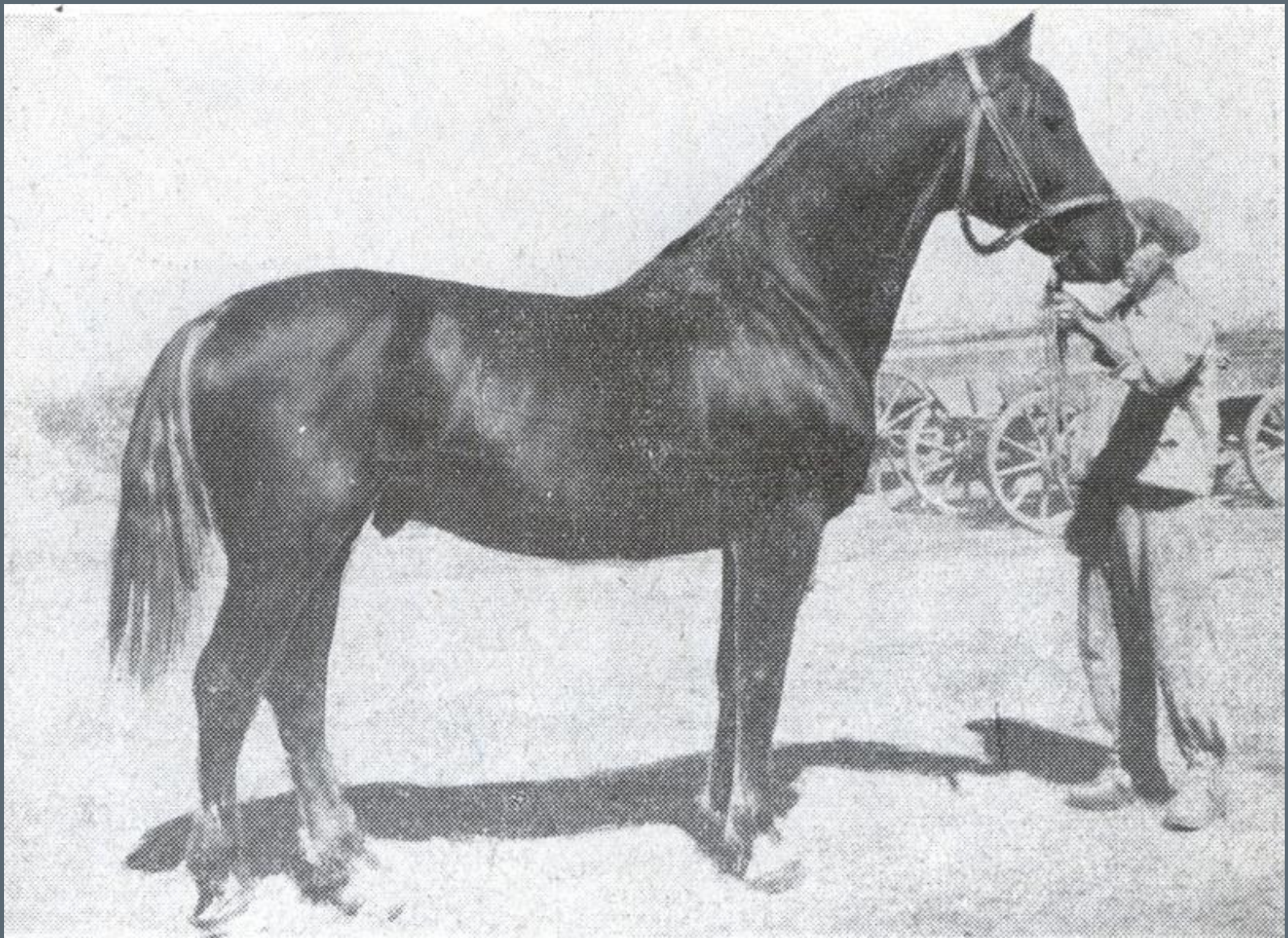
- Ja katra saimniecība grib pati audzēt un tirgot zirgus, tad jāreķinās ar to, ka uz tālākajiem reģioniem pircēji nebrauks attāluma un slikto ceļu pēc.
- Jāveido sistēma – treniņdepo, kur vairākas zirgaudzēšanas saimniecības kopīgi algo jaunzirgu trenerus, kooperatīvi zirgu realizācijai, kur koncentrētu arī tālākos reģionos izaudzētos zirgus.
- Sistēmas idejas vājā vieta – cilvēkfaktors – nozares specifika, kad zirgaudzētāji ne katram jātniekam var uzticēt un uztic savu zirgu trenēšanu ārpus saimniecības un trūkst jātnieku, kas var un grib trenēt zirgus saimniecībā, kur ļoti bieži nav piemērotu apstākļu.

LS braucamā tipa zirgu ģenētisko resursu skaits 2009 - 2014.gads

Saimniecības ar lielāko braucamā tipa zirgu (ģenētisko resursu) skaitu:

1. Burtnieku zirgaudzētava – **17**
2. Baiba Grīvīte – **9**
3. Inga Jaunzare – **7**
4. z/s Dunāji – **7**
5. z/s Porkalni – **6**
6. Pēteris Miķelsons – **6**
7. z/s Veckrenes – **6**
8. SIA GBI – **5**

Pērkons, dz. 1941.g., Vecauce

Starts LS1820 2013.gads.

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu izmantošanas daudzveidība

Reģionālo diskusiju apkopojums

- Vienojoties par turpmāku un kopēju sadarbību zirgkopības jautājumu risināšanā un nozares attīstībā – LŠZAA un LZB organizēja zirgaudzētāju reģionālās sanāksmes abu organizāciju biedriem, kurās zirgaudzētājiem bija iespēja izteikties par esošajām problēmām un šķēršļiem zirgaudzēšanas nozarē, kā arī dalīties ar idejām, kā tās varētu risināt.
- Visas idejas un problēmas tika apkopotas un virzītas kopējai izskatīšanai panelīdiskusijā ar nozares ekspertiem (organizāciju pārstāvji, ciltsdarba speciālisti), kā arī pārstāvjiem no reģionālajām sapulcēm. Pēc gala diskusijas sekos risinājumu meklēšana un darbības plāna izstrāde kopējās situācijas uzlabošanai.
- 2014.gadā tika organizētas piecas reģionālās sanāksmes/diskusijas.

5 reģionālās sanāksmes – Zemgale, Latgale, Vidzeme I, Vidzeme II, Kurzeme – 120 dalībnieki

Anketu rezultāti: 47 no 5 reģioniem

- **Kā jūs vērtējat sanāksmes kvalitāti un aktualitāti?**
 - *Atbildes: Izcili – 16, ļoti labi – 30, labi – 1.*
- **Kā vērtē organizāciju darbu:**
 - *Atbildes: ļoti pozitīvi - 8, pozitīvi – 26, nav atbildes – 1.*
- **Interese par asociāciju ir:**
 - *Palielinājusies - 19, nav mainījusies - 16, ir samazinājusies – 1.*

Kādu zirgu vēlamies audzēt ?

- elegantu,
- mierīgu
- labdabīgu
- ar pietiekošu kaulotību
- universāli izmantojamu
 - paliela auguma

Ieteikumi asociācijas darbības efektivitātes paaugstināšanai:

- *Saglabāt ērzeļus no līnijām ar mazu īpatņu skaitu, atlasot šiem ērzeļiem ķēves ar izcelsmi no labākām ķēvju ģimenēm.*
- *Rīkot sapulces vismaz 2x gadā, turpināt informēt biedrus mājas lapā.*
- *Plašāka informācija plašsaziņas līdzekļos, sevišķi reklāma interneta vidē, kuru daudz izmanto jaunieši.*
- *Izveidot LS braucamā tipa zirgu audzētāju sarakstu ar informāciju par zirgiem, lai zinātu, kur meklēt ķēves un kumeļus.*
- *Vairāk kopīgas tikšanās, pārrunas organizācijai ar audzētājiem par LSb zirgu attīstību.*
- *Veidot kopīgu tirgus stratēģiju.*

Lielākās grūtības, ar kurām sastopas

zirgaudzētāji:

- *Infrastruktūras trūkums, kas traucē zirgu sagatavot laika apstākļu dēļ.*
- *Pārdošanas iespējas, cenas*
- *Pārdot kvalitatīvu zirgu par atbilstošu cenu.*
- *Nekvalitatīvs vaislas materiāls*
- *Klientu trūkums pie realizācijas*
- *Labu laukumu ar labu pamatu trūkums zirgu sagatavošanai.*
- *Piemērota ērzeļa izvēle apkārtnē – lielas transporta izmaksas.*
- *Finanses, atbalsts no LAD un ES projektiem.*
- *Pasākumu koncentrēšana ap Rīgu, vairāk reģionālas skates.*
- *Treneru trūkums*
- *Veterinārārstu pieejamība*
- *Mācību kursu trūkums*

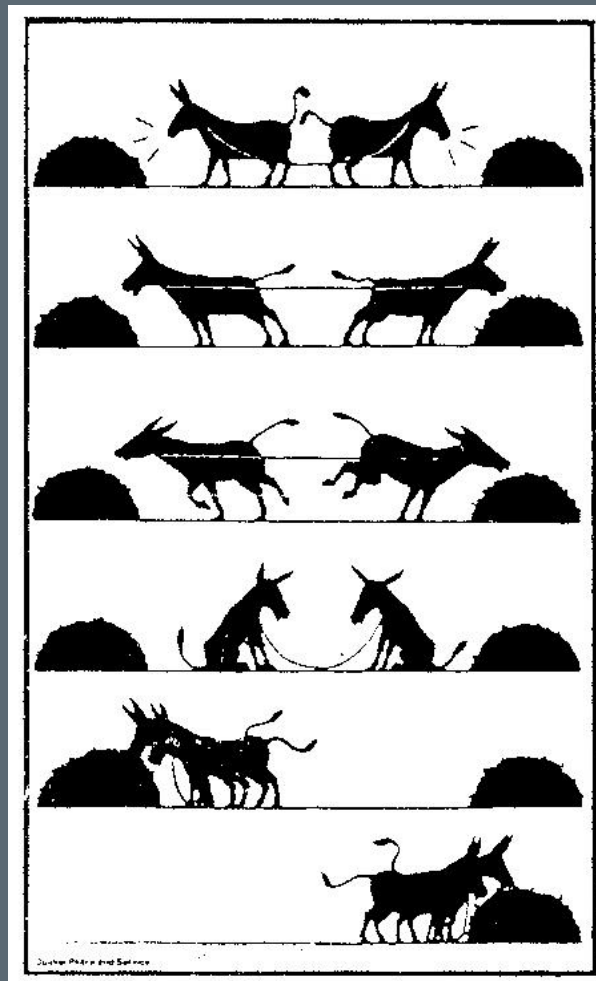
Ieteikumi turpmākiem semināriem:

- *Jaunzirgu sagatavošana vērtēšanai*
- *Ciltsdarba jautājumus*
- *Mārketings – kā prezentēt un kā reklamēt zirgus.*
- *Speciālistu vērtējums ērzeļiem, piemērotu ķēvju izvēle vai otrādi.*
- *Praktiskās nodarbības pie zirgiem*
- *Paveiktā un vēl darāmā analīze, zirgu kvalitātes celšana un mērķu nospraušana zirgkopībā.*
- *Diskusijas un sanāksmes kā audzētājiem kā tādas.*

Risināmie uzdevumi

- veidot kopīgu platformu ģenētisko resursu zirgu pārdošanai ar kvalitatīvu reklāmu.
- kumeļu realizācijas un jaunzirgu sagatavošanas jautājumu risināšana.
- vaislas ķēvju mērķtiecīgas izmantošanas stimulēšana.
- spermas bankas veidošana
- informācijas bāze par braucamā tipa zirgu darbaspējām un izmantošanas virzienu.
- darbības plāna izstrāde kopējās situācijas uzlabošanai.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

2014